

Trek dan ter jacht gij oude Germanen, oogst wat ge gezaaid en met zooveel opoffering verzorgd hebt en ge zult door iederen verstandigen vogelbeschermer erkend worden als de edele machtige weldoener van ongetelde duizendtallen niet jaagbare vogels, die in uw welbewaakte terreinen een veilig verblijf vinden.

En ge zult in de over 't geheele land machtig aanzwellende gelederen der natuurbeschermers een sterken, let eens op, hoe spoedig onmisbaren, trouwen bondgenoot vinden.

Nogmaals, weest op uw hoede. Laat het niet worden een strijd tot het uiterste tusschen vogelbescherming en jacht; de uitslag zou voor beide partijen slechts groot nadeel opleveren. Maar laat het zijn een eerlijke samenwerking. Eerbiedig de vogelwetten en met de natuurbeschermers aan uw kant zullen uwe jachtwetten veilig zijn.

Met Weidmansheil

Als 't mag, uw warme bondgenoot
G. I. TIJMSRA.

HET WATERLAND RONDON GIETHOORN.

ENKELE notities over een kort bezoek in de eerste Septemberweek, in dagelijken storm en striemenden regen, aan 't Giethoornsche waterland.

Wat is dit een rijk land vol vogels en bloemen, wijde ongerepte gebieden waar nog een oorspronkelijke wilde natuur leeft en bloeit. Wel is er in dit oude uitgeveende gebied van riet en drijfand, dichtbegroeide plassen breede vaarten en elzenboschjes, eendekooien en wijde meren al veel land door particulieren ontgonnen. Maar nog veel meer is in zijn oorspronkelijken toestand gebleven en ligt er nog tot een vreugde voor den ontvankelijken natuurvriend. Voor hoe lang nog? Er zijn plannen tot partieele bemaling van het waterschap Vollenhove. Worden deze plannen uitgevoerd dan zal binnen niet te langen tijd dit wilde land van wulpenroep en gagelgeur een nette, afgemeten polder zijn en zijn rijke schoonheid goeddeels hebben ingeboet.

Een opsomming van wat ik op een middag aan bloemen vond, moge een vagen indruk geven van de rijke flora van dit land. Wij wandelden langs een smal vonderpaadje, dat loopt langs Tiesengracht, een van de vaarten die Giethoorn met het Giethoornsche meer verbinden. De rijke bloemenschat, die wij vonden en die ik elders „poëtischer” beschreef moge ook in dorre opsomming een beeld van kleur en schoonheid voor den geest roepen bij ieder, wien al die namen aan zoovele weelden van vorm en kleurenpracht doen denken.

Wij plukten dan lischdodden (stoezebolten in 't Giethoornsch) vruchtentakken van sporkenhout (vuilboom), paarse rietpluimen, geurige gagelstruiken, niet zoo mooi als in voorjaarskopergloed maar prettig om hun geur, smeewortel, klit, duizendblad, kamille, watereppe, waterscheerling, munt, glidkruid, brunelle, parnassia, dotterbloem, thijm, Sint-Janskruid, ruige bastaardwederik, vergeetmijnietje, madeliefje, herfstpaardebloem, kamperfoelie, waterdrieblad, zilverschoon, varens, moerasandoorn, kattestaart, dopheide, bitterzoet, perzikkruid (beide op de aardappelakker tusschen het wilde land evenals de klitten) blauwe knoop, scherpe boterbloem, bramen (brummels!), kruiskruid, hagewinde, roode-, witte en rol-klaver, egelskop, zwanebloem, kalmoes, lischvruchten, koolzaad, holpijp, valeriaan, vlasbekje, muur, pijlkruid, wollegras, zonnedaauw, waternavel.

Dit alles vonden we langs den weg en zamelden voor zoover het kon, van iedere soort één enkele bloem of vrucht tot een prachtig bont bouquet. Ik liet den ruiker in Giethoorn achter en moet de namen uit mijn herinnering reconstrueeren, misschien dat ik een enkele vergeet, maar die ik noemde, waren er.

Nog stond op ons programma een tocht naar de eendekooien. Er zijn er hier vele, die van Gerrit Otter aan Tiesengracht bij 't Giethoornsche meer, vroeger mede broedplaats van aalscholvers, nu verdreven. Die van Jan ten Klooster en Wieger Mol, in 't Noord-einde bij de Vliegenstaart een heel eind links van den straatweg Giethoorn—Steenwijk. Die van Teunis Smit aan 't Bovenwiede vlak bij Giethoorn, die van Albert Bakker, daar dicht in de buurt. Verderop bij Wanneperveen en aan de Wetering zijn er nog meer.

De meeste ervan zijn ten doode opgeschreven, als straks de bemaling komt. Het water-

peil wordt dan te laag en het wilde veenland rondom, dat de eenden noodig hebben verdwijnt. Daarmee zal een boeiend bedrijf verdwijnen, dat ons misschien wreed moge schijnen, immers de wilde eenden worden in de „hutten”, de vangpijpen van de kooi gelokt tot een snellen dood, maar dat voor den rasechten kooiker, zooals ze daar zijn een werk vol wisselend avontuur is, dat hij liefheeft met heel zijn hart. En de omtrek van de kooi is mede een welkom toevluchtsoord voor velerlei vogels. Wel kan de kooiker niet alles dulden: de aalscholvers worden verdreven en voor de kiekendieven heeft hij klemmen staan, maar kleine zangvogels zijn er zeer talrijk, uilen en reigers broeden er en roeken en spreeuwen vinden er slaappleafts.

In een wijd gebied om de kooi mag niet worden gejaagd en mogen geen eieren worden gezocht, de kooikers zijn tevens onbezoldigd rijksveldwachter en waken tegen ongewenscht bezoek. Rust rondom heeft een kooi allereerst noodig en die rust komt veel vogels, behalve de eenden, ten goede.

Het zou daarom goed zijn, als 't mogelijk is, dat een paar van die kooidomeinen, de kooi zelf met een flink stuk van 't land rondom, als Natuurmonument werden gereserveerd. Die in 't Noordeinde en die aan 't Bovenwiede zouden beide daarvoor zeer in aanmerking komen. Rondom beide broeden wulpen, kieviten, grutto's en tureluurs, koeten en futen en er in velerlei zangvogels tot nachtegalen toe. In de kooi aan 't Bovenwiede zijn tot in de oorlogsjaren de aalscholvers in een talrijke kolonie geweest. Toen zijn in die dure houtjaren de hooge boomen omgehakt en daarmede de aalscholvers verdreven. Zij zijn nu nog in de kooi van Bakker onder Beukers bij Wanneperveen. Maar ook deze kooiker duldt ze daar niet. Nu is er kans, dat ze weer aan 't Bovenwiede terug komen: ze komen daar telkens nog kijken. Geschiedde dit, dan zou deze toch al zoo rijke, wilde kooi een grooten schat te meer bezitten en een kostbaar eigendom van Natuurmonumenten kunnen worden. Het kooibedrijf zou in stand kunnen blijven om welkome baten op te leveren.

De andere kooi in 't Noordeinde heeft voor den eendenstand groote beteekenis, omdat daar in 't voorjaar honderden nesten worden geplaatst, waarin de wilde eenden een veilige broedgelegenheid vinden. Zonder de kooien zou de eendenstand stellig zeer gering zijn.

Wij zijn ook bij avond in de kooi aan 't Wiede geweest. Na eerst 's middags al een mooien tocht te hebben gemaakt van kooi tot kooi, spiedend door de rietschutten naar de eenden in de kolk en naar de reigers, die er doodstil staan, genietend van de romantische ongereptheid van dit stille oord. Dicht in de buurt is een oude kooi kortgeleden omgekapt, het jonge hout groeit al weer welig op, de kolken liggen verlaten, het staat er vol brummels, wij hebben gauw een trommeltje vol. 's Avonds in duisternis weer naar de kooi in een wilden wind en onder zware regenlucht. Een prachtige tocht juist nu in 't kleine roeiboortje over het Wiede. Een zeldzaam indrukwekkend schouwspel wacht ons in de kooi. In een deel er van, vlak bij het kooihuisje zit een heel complex, stamp- en stampvol spreeuwen, die van wijd en zijd hier elken avond een nachtverblijf vinden. Geen duizenden, maar millioenen volgens den kooiker. Ze zijn niet te schatten, een ontelbare massa. Elke tak zit vol, dicht naast elkander, duidelijk zichtbaar in 't schijnsel van de maan. Zij vliegen op, op ons handgeklap onder groot lawaai, maar zitten als we even verder zijn, weer op hun plaats. Ook in 't riet en de biezen langs de kolken zit het vol. Die kolken, overdag vol boeiend eendenleven zijn nu leeg. Overdag mogen we alleen door de rietschutten gluren, nu kunnen we er gerust achterlangs gaan om te wandelen langs het binnenpad van de van eenden als uitgestorven kolk. Zij gaan 's nachts allen het land in 't rond in. De kooi wisselt van bewoners: overdag de eenden, 's nachts de spreeuwen en roeken.

Tegen half elf zijn we terug in regen en wind. Er wacht mij nog een half uur wandelen door 't nu doodstille dorp in avondrust, door de Kruumte en langs de molens en door de Middenbuurt langs en over vonders en bruggen.

Moet heel dit land vol boeiende schoonheid verdwijnen en straks een welige vruchtbare polder worden, welvarend, maar allicht nog al vervelend en stellig veel armer aan bloemen en vogels? De meren vallen buiten de plannen tot bemaling maar 't wilde land rondom is ten doode opgeschreven. Zou het niet mogelijk zijn er nog iets, veel of alles van te redden?

Hindeloopen.

A. L. BROER.